

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 25 czerwca 2019 r.

Pozycja 122

POSTANOWIENIE z dnia 9 kwietnia 2019 r. Sygn. akt Ts 62/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Pszczółkowski – przewodniczący i sprawozdawca
Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz
Stanisław Rymar,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 25 października 2018 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej M.J.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 13 marca 2017 r. (data nadania), sporządzonej przez pełnomocnika, M.J. (dalej: skarżący) wniósł o uznanie, że:

1) art. 406 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (ówcześniej: Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.; dalej: k.p.c.) w zakresie, w jakim w postępowaniu przed sądem drugiej instancji – w sytuacji, gdy o wznowieniu postępowania orzeka po raz pierwszy ten sąd – nie stosuje się odpowiednio art. 394 § 1 k.p.c.;

2) art. 394 § 1 k.p.c. – w zakresie, w jakim nie stosuje się go w postępowaniu przed sądem drugiej instancji, w sytuacji, gdy o wznowieniu postępowania orzeka po raz pierwszy ten sąd z:

a) art. 406 k.p.c.,

b) postępowaniem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w sytuacji, gdy o odmowie ustanowienia go po raz pierwszy orzeka sąd drugiej instancji

– są niegodne z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i 2, art. 64 ust. 2 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz z art. 176 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Postanowieniem z 25 października 2018 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Stwierdził, że zakwestionowane przez skarżącego przepisy – w zakresie określonym w skardze – nie były podstawą wydania żadnego ze wskazanych przez niego orzeczeń. Skarżący – przed wystąpieniem ze skargą konstytucyjną – nie wykorzystał ponadto zwykłych środków zaskarżenia.

W zażaleniu skarżący wniósł o nadanie skardze dalszego biegu. Wskazał, że – zgodnie z art. 31 ust. 2 w związku z art. 79 ust. 1 Konstytucji – nie można uzależniać prawa do skorzystania z określonych praw i wolności (w tym z prawa do wniesienia skargi konstytucyjnej) od wykonania czynności nieprzewidzianej przez prawo. Zdaniem skarżącego, Trybunał domaga się wyczerpania nieistniejącej drogi prawnej, co jest działaniem *contra legem*. Zgodnie bowiem z art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.), skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana.

Niezależnie od tego, skarżący podniósł, że w każdym z postępowań, które były podstawą wniesienia skargi konstytucyjnej, wyczerpał „tryb międzyinstancyjny wnosząc środek zaskarżenia”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK), skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym. Na tym etapie bada on w szczególności, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdzono istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu. Innymi słowy bada, czy – w świetle wiedzy posiadanej w momencie wydania postanowienia – prawidłowo ocenił spełnienie przez skarżącego ustawowych przesłanek wystąpienia ze skargą konstytucyjną.

2. Trybunał Konstytucyjny uznaje, że postanowienie o odmowie nadania rozpatrywanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie zasługują na uwzględnienie.

3. Trybunał przypomina, że skarżący w zażaleniu na postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu powinien wskazać argumentację podważającą ustalenia poczynione w zaskarżonym orzeczeniu.

Jako ostateczne rozstrzygnięcia w sprawie skarżący wskazał dwa postanowienia Sądu Okręgowego w K. (dalej: Sąd Okręgowy): z 23 stycznia 2017 r. (sygn. akt [...]) oraz z 24 stycznia 2017 r. (sygn. akt [...]). W obu sprawach Sąd Okręgowy odrzucił skargi o wznowienie postępowania.

Pomimo, że zarzut skarżącego związany był z prawem do zaskarżenia wyżej wskazanych orzeczeń to nie przedstawił on żadnego orzeczenia, w którym stwierdzono by, że prawo to faktycznie mu nie przysługuje. Trybunał słusznie zatem uznał, że nie jest uprawniony do stwierdzenia, czy skarżący miał prawo wnieść zażalenie lub inny środek zaskarżenia – czy to na podstawie zakwestionowanych przepisów, czy na podstawie art. 394¹ § 1 (ówcześnie: Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.; dalej: k.p.c.) i odmówił nadania skardze dalszego biegu.

Dopiero w zażaleniu skarżący przedstawił argumentację dotyczącą wyczerpania drogi prawnej w odniesieniu do każdego ze wskazanych przez siebie orzeczeń. Argumentacja ta nie zasługuje jednak na uwzględnienie.

W przypadku postanowienia Sądu Okręgowego z 23 stycznia 2017 r. (sygn. akt [...]) skarżący wniósł środek odwoławczy nieprzewidziany przez ustawę, który następnie został odrzucony postanowieniem tego sądu z 22 grudnia 2017 r. (sygn. akt [...]). Skarżący uzyskał

ostateczne rozstrzygnięcie dopiero po wniesieniu skargi konstytucyjnej (13 marca 2017 r.). W tym zakresie skarga była więc przedwczesna.

Z kolei w stosunku do postanowienia Sądu Okręgowego z 24 stycznia 2017 r. (sygn. akt [...]) – skarżący wniósł środek odwoławczy nieprzewidziany przez ustawę, odrzucony postanowieniem tego sądu z 22 lutego 2017 r. (sygn. akt [...]). Trybunał stwierdza, że skarżący w skardze konstytucyjnej pominął ten fakt. Przypomina zatem, że to na skarżącym spoczywa ciężar wykazania naruszenia jego konstytucyjnych praw i wolności. Jeżeli skarżący nie dochował należytej staranności i nie dołączył do skargi konstytucyjnej orzeczeń potwierdzających spełnienie wymogów wynikających z art. 53 u.o.t.p. TK, to ponosi wówczas negatywne konsekwencje w postaci odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Ostatnim z przywołanych przez skarżącego orzeczeń jest postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 19 stycznia 2016 r. (sygn. akt [...], w zażaleniu błędne oznaczone jako [...]), odrzucające zażalenie na postanowienie z 27 listopada 2015 r. (sygn. akt [...]) o odrzuceniu zażalenia na postanowienie z 5 października 2015 r. (sygn. akt [...]) w przedmiocie wniosku powoda o stanowienie pełnomocnika z urzędu. Skoro skarżący kwestionuje brak możliwości zaskarżenia postanowienia o odmowie ustanowienia pełnomocnika z urzędu, to trzeba stwierdzić, że do ewentualnego naruszenia konstytucyjnych wolności i praw skarżącego doszło w postanowieniu z 27 listopada 2015 r. (sygn. akt [...]), nie zaś w postanowieniu z 19 stycznia 2016 r. (sygn. akt [...]). Sąd Apelacyjny wskazał bowiem w nim jedynie, że niedopuszczalne jest zażalenie na postanowienie o odrzuceniu zażalenia, a nie zażalenie na postanowienie o odmowie ustanowienia pełnomocnika z urzędu.

Mając powyższe na uwadze, należy uznać, że argumentacja skarżącego dotycząca wyczerpania drogi prawnej nie zasługuje na uwzględnienie.

4. Niezależnie od powyższego Trybunał przypomina, że naruszenie wolności i praw, o których mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji, powinno mieć charakter osobisty oraz bezpośredni. W zaskarżonym postanowieniu Trybunał nie wskazał – wbrew ocenie wyrażonej w zażaleniu – że warunkiem wystąpienia ze skargą konstytucyjną jest wniesienie nieistniejącego środka prawnego. Wskazał natomiast, że warunkiem tym jest wyczerpanie przez skarżącego drogi prawnej, gdy droga ta jest przewidziana. Trybunał wielokrotnie podkreślał bowiem, że ze względu na charakter skargi konstytucyjnej jako *ultimae rationis* w systemie ochrony konstytucyjnych wolności lub praw jednostki, warunkiem dopuszczalności jej merytorycznego rozpoznania jest między innymi wykazanie przez skarżącego staranności w trosce o zabezpieczenie jego interesów prawnych przed wniesieniem skargi. Skarga konstytucyjna – co wymaga szczególnego podkreślenia – nie może być bowiem wykorzystywana jako instrument służący korygowaniu zaniedbań popełnionych w postępowaniu poprzedzającym jej wniesienie (zob. postanowienie z 22 lipca 2014 r., sygn. SK 28/12, OTK ZU nr 7/A/2014, poz. 87 oraz przytoczone tam orzecznictwo). Brak takiej staranności jest w orzecznictwie oceniany jako przyczynienie się przez skarżącego do ukształtowania jego sytuacji prawnej.

5. W związku z powyższym Trybunał Konstytucyjny nie uwzględnił zażalenia.